

23 Uppdrag som sakkunnig

23.1 Allmänt

Ur handläggarens perspektiv är det viktigt att veta i vilken roll denne agerar, som sakkunnig eller som skatteutredare. Agerar handläggaren som sakkunnig är det inte tillåtet att samtidigt använda sig av SKV:s kontrollbefogenheter. Vid ett sakkunniguppdrag tillhör alla handlingar och upprättade rapporter den myndighet som begärt sakkunniguppdraget, vilket innebär att det är den andra myndighetens sekretess som gäller.

Den sakkunniges uppgift är att biträda en annan myndighet med sin sakkunskap. Exempel på sakkunniguppdrag är expertuppdrag och biträdesuppdrag.

Det är SKV som, efter en begäran från annan myndighet, åtar sig ett sakkunniguppdrag och som beslutar i vilken omfattning som uppdraget ska utföras. Även om det är SKV som bestämmer vem eller vilka som ska utföra ett sakkunniguppdrag måste självklart hänsyn tas till den andra myndighetens önskemål om att viss person ska utföra sakkunniguppdraget.

Beslutsnivå

Behörig att fatta beslut om att SKV ska åta sig uppdraget eller inte beslutas enligt arbetsordningen av kontorschef eller särskilt förordnad tjänsteman.

Det är den enskilde handläggaren som utför själva uppdraget som sakkunnig och inte SKV som sådan.

De vanligaste formerna av sakkunniguppdrag är att en handläggare agerar som sakkunnig.

- åt en åklagare eller polis i samband med en brottsutredning eller
- åt en länsstyrelse eller kommun vid tillsyn enligt alkohollagen, s.k. krogsanering.

23.2 Begäran från den andra myndigheten

Ett uppdrag som sakkunnig ska alltid föregås av en begäran från den andra myndigheten. Av begäran, som bör vara skriftlig, ska framgå vad sakkunniguppdraget ska avse. I vissa situationer kan det räcka med en muntlig begäran till den person på SKV som har att fatta beslut. En sådan muntlig begäran ska dokumenteras i form av en tjänsteanteckning. Begäran ska oavsett om den skett skriftligt eller muntligt diarieföras hos SKV.

SKV:s beslut, som ska vara skriftligt, diarieförs och översänds till den andra myndigheten.

Ärendet avslutas i diariet när SKV meddelat beslut i ärendet, dvs. att antingen åta sig uppdraget eller att inte åta sig uppdraget.

23.3 Uppdragets omfattning

En handläggare som utsetts som sakkunnig får inte samtidigt utöva sina kontrollbefogenheter enligt skattelagstiftningen. Handläggaren får som sakkunnig inte heller den andra myndighetens befogenheter att agera, t.ex. en polismans befogenheter att förhöra, leta efter material vid en husrannsakan etc. Det kan heller aldrig ligga inom uppdraget som sakkunnig att medverka vid hämtning av personer enligt rättegångsbalkens regler. Den sakkunnige biträder den andra myndigheten endast inom ramen för sakkunniguppdraget.

När en handläggare agerar som sakkunnig åt en annan myndighet är detta en uppgift som denne utför i sitt arbete och är inte att betrakta som en bisyssla. När en myndighet vänder sig till SKV och begär hjälp anlitas den sakkunnige inte som privatperson utan som anställd på SKV. Detta gäller oavsett om hjälpen begärs av en viss angiven person eller inte. För att det ska betraktas som en bisyssla fordras att handläggaren är beviljad tjänstledighet från sitt arbete vid SKV och således inte får lön därifrån utan får sin lön och ersättningar från den andra myndigheten. I sådana fall är inte SKV ansvarig för arbetsskador som kan inträffa utan dessa är helt och hållet en fråga mellan den andra myndigheten och handläggaren.

Att delta i konkurrensverkets undersökning av konkurrenslagen, s.k. gryningsråder innefattas inte i begreppet sakkunnig såsom det används i detta avsnitt. Den person som deltar i en gryningsråd är tjänstledig från SKV och anställd hos den andra myndigheten. Uppdraget anses därför inte utföras i tjänsten utan här är det frågan om en (tillåten) bisyssla för handläggaren.

23.4 Gränsdragningsproblem; sakkunnig – skattehandläggare

Vid t.ex. polisförhör, husrannsakan och besök i samband med krogspanering är det klart att handläggaren endast deltar som sakkunnig. Detta beror på att SKV i sin beskattningsverksamhet inte har några egna kontrollbefogenheter kopplade till dessa aktiviteter. Detsamma gäller om åklagare/polis begär sakkunnighjälp i en utredning där det inte samtidigt pågår en skatteutredning. I andra fall är det inte fullt lika klart när handläggaren agerar som sakkunnig eller med de kontrollbefogenheter som handläggaren har på SKV. Om det parallellt pågår en skatte- och en brottsutredning kan det i vissa fall vara svårt att avgöra i vilken roll handläggaren agerar. En tumregel kan vara att åtgärder som handläggaren inte kan utföra med stöd av de befogenheter som följer av ”skattelagstiftningen” endast kan utföras inom ramen för sakkunniguppdraget.

Nedan förtydligas när en tjänsteman kan sägas uppträda som sakkunnig i de fall *åklagaren förfogar över material*.

Ett sakkunniguppdrag förutsätter att fråga är om beslagttaget material eller annat material som åklagaren förfogar över. Materialet kan vara förvarat hos åklagaren eller ha översänts till SKV men syftet är att åklagaren vill ha ett sakkunnigutlåtande

Om den sakkunnige hos SKV bedömer att vissa uppgifter i åklagarens material kan vara av intresse för en skatteutredning måste materialet överlämnas till SKV enligt gängse former för utlämnande av uppgifter mellan myndigheter. Det innebär att antingen får SKV formligt begära att få tillgång till materialet alternativt kan åklagaren överlämna materialet till SKV.

Är det däremot frågan om att en åklagare begär en bedömning av *material som SKV förfogar över* i t.ex. en skatterevision kan en sådan bedömning göras av en sakkunnig först efter det att SKV beslutat att uppgifterna ska lämnas ut till åklagaren.

23.5 Sakkunnigutlåtande

Ett uppdrag som sakkunnig innebär att den sakkunnige ska lämna någon form av utlåtande. Det är den myndighet som begärt en sakkunnig som avgör i vilken form de vill ha sakkunnigutlåtandet, muntligt eller skriftligt. Som framgår ovan är det SKV som åtar sig ett sakkunniguppdrag men det är den enskilda handläggaren som utför uppdraget. Ett skriftligt sakkunnigutlåtande ska därför inte skrivas på SKV:s papper utan på ett blankt papper. Av utlåtandet bör framgå att handläggaren är anställd på SKV samt vilken befattning handläggaren har. Exempel på inledande text kan vara:

”Undertecknad som är anställd som skatterevisor på Skatteverket har fått i uppdrag att vara sakkunnig åt Ekobrottsmyndigheten. Omfattningen av uppdraget och utlåtandet framgår av redogörelsen nedan.”

Eftersom det inte är SKV som utför själva sakkunniguppdraget ska utlåtandet inte diarieföras hos SKV utan den handling som en sakkunnig upprättar tillhör den myndighet som begärt sakkunnigutlåtandet.

23.6 Vittne/sakkunnig i en rättegång

En handläggare kan av domstol kallas in som vittne eller sakkunnig till en rättegång. Dessa åtgärder är lite speciella eftersom varken SKV eller den kallade handläggaren kan ifrågasätta en sådan kallelse. Även om handläggaren utför uppdraget med full lön innebär ett sådant uppdrag ett förhållande mellan domstolen och handläggaren, dvs. SKV åtar sig inget uppdrag och kallelsen ska därför inte diarieföras hos SKV.

Situationen ska inte blandas samman med de fall då åklagaren begär biträde av en handläggare under en rättegång, dvs. handläggaren sitter jämte åklagaren under hela eller delar av rättegången. Ett sådant uppdrag ska beslutas av SKV och hanteras som vilket sakkunniguppdrag som helst, dvs. SKV beslutar om myndigheten ska åta sig uppdraget och om önskad handläggare ska få agera som biträde åt åklagaren.

23.7 Hantering av uppgifter som den sakkunnige får del av

De iakttagelser som handläggaren gör som sakkunnig ska inte dokumenteras i SKV:s skatteärende utan anteckningar och skriftliga rapporter som görs i anledning av uppdraget ska hållas åtskilda från SKV:s handlingar. Det kan t.ex. vara frågan om handlingar som kan behövas i framtiden vid ett eventuellt vittnesmål. Det är den myndighet som begärt sakkunniguppdraget som "äger" alla handlingar i ärendet. Handlingarna ska därför inte arkiveras hos SKV utan hos den myndighet som begärt sakkunnigutlåtandet. Är det frågan om anteckningar som inte ska arkiveras hos den andra myndigheten men som handläggaren tror sig kunna behöva vid t.ex. ett framtida vittnesförhör kan uppgifterna sparas hos handläggaren tills de inte längre behövs.

Det är den andra myndighetens sekretess som gäller för sakkunniguppdraget. Ett utlåtande som en handläggare på SKV gjort för en annan myndighet kan endast användas i skatteprocessen om den andra myndigheten medger detta, dvs. det krävs ett överlämnande av uppgifterna/informationen till SKV. Inget hindrar dock att SKV utnyttjar sin kunskap om att uppgifterna finns på den andra myndigheten och begär att få ta del av uppgifterna genom en formlös begäran eller genom en begäran med stöd av 3 kap. 16 § TL/14 kap. 8 § SBL. De uppgifter/den information som SKV erhåller från den andra myndigheten ska diarieföras.

En handläggare på SKV kan, som angetts ovan, inte samtidigt vara både sakkunnig och representant för SKV. Det innebär att den handläggare som utsetts som sakkunnig inte, i sin roll som sakkunnig, kan motta uppgifter/information från den andra myndigheten. Handläggaren får inte heller i sin roll som sakkunnig överlämna sekretessbelagd information från SKV till den andra myndigheten. Självklart får inte heller handläggaren i sin roll som sakkunnig ta del av sekretessbelagd information på SKV såsom exempelvis slagningar mot skattedatabasen.